12/10/2019

Ο π. Εφραίμ και οι ανήλικοι κρατούμενοι στον Ελαιώνα

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ο π. Εφραίμ Παναούσης, ιερομόναχος στην Ιερά Μονή της Παναγίας Χρυσοπηγής στο Καπανδρίτι, μιλά για την συμπαράσταση που προσφέρουν εθελοντές προσκυνητές στο Ειδικό Κατάστημα Νέων

Ο Χριστός έχει τοποθετήσει τους φυλακισμένους στο ευαγγέλιο της κρίσεως και μας λέει τελεσίδικα ότι δεν θα σωθούμε αν δεν τους συναντήσουμε. Αυτοί οι κοντινοί μας άνθρωποι, που ενώ μοιραζόμαστε την ίδια πατρίδα, βρίσκονται στην εξορία του κελιού τους, θα μπορούσαν να είναι τα δικά μας παιδιά. Πόσοι όμως έχουν την επιθυμία να συναντηθούν μαζί τους;

Η εξορία του κελιού ή πως ο Χριστιανός καταργεί την καχυποψία

Από το Μοναστήρι της Παναγίας της Χρυσοπηγής υπάρχει μία ομάδα 20 περίπου ανθρώπων, με την ονομασία «Από καρδιάς» επισκέπτονται κάθε Σάββατο το Κέντρο κράτησης νέων τοξικομανών στον Ελαιώνα Θηβών.

Ο πατήρ Εφραίμ Παναούσης, ιερομόναχος από την ιερά μονή Παναγίας Χρυσοπηγής στο Καπανδρίτι θα μας μιλήσει για την συμπαράσταση που δίνεται

από ομάδα πιστών προσκυνητών και φίλων της μονής.

Όταν του θέσαμε το ζήτημα της ιεραποστολής για τους ανθρώπους που ζουν πίσω από κάγκελα, μαχόμενοι σ' έναν πόλεμο ώστε να επιβιώσουν μακριά από την πανάκριβη γι' αυτούς πολυτέλεια της ελευθερίας, μας απάντησε:

«Πρέπει να πάρουμε στα σοβαρά τη φράση του αρχιεπισκόπου Αλβανίας κ. Αναστασίου ο οποίος λέει «εκκλησία χωρίς ιεραποστολή είναι εκκλησία χωρίς αποστολή». Ιεραποστολή είτε σε αυτούς που είναι μακριά γεωγραφικά, είτε σε αυτούς που είναι μακριά κι ας βρίσκονται στη διπλανή μας πόρτα. Είναι άνθρωποι που ίσως η καχυποψία απέναντί μας, τους κρατάει μακριά και σκοπός μας είναι να την νικήσουμε, να τους προσεγγίσουμε σαν αδερφούς μας, να τους βρούμε και να τους καλέσουμε στο κοινό τραπέζι της προσευχής και της λατρείας.

Στις κατηγορίες που αναφέρονται στο ευαγγέλιο της κρίσης ο πεινασμένος, ο διψασμένος, ο ασθενής, ο φυλακισμένος, όλοι αυτοί οι άνθρωποι που βρίσκονται σε δύσκολη θέση είναι αυτοί που θα κρίνουν ολόκληρη την ποσότητα και την ποιότητα της αγάπης μας.

Το ευαγγέλιο είναι ξεκάθαρο λέει αν κάνετε αυτά, τότε θα απολαύσετε τον παράδεισο και αν δεν τα κάνετε δεν θα απολαύσετε τον παράδεισο, γιατί ό,τι κάνετε σε αυτούς τους ελάχιστους (οι ελάχιστοι είναι οι άνθρωποι που όταν φύγουν από αυτόν τον κόσμο δε θα ασχοληθεί κανείς μαζί τους) είναι σα να τα κάνετε σ ΄Εμένα. Είναι σημαντικό ότι οι κατηγορίες οι υπόλοιπες η πείνα, η δίψα, η ασθένεια είναι καταστάσεις για τις οποίες συνήθως δεν ευθύνεται ο άνθρωπος. Η φυλακή όμως είναι κατάσταση στην οποία μπαίνοντας κάποιος φέρει ευθύνη. Υπάρχουν και οι άδικα φυλακισμένοι βέβαια, όπως κι ο Χριστός άδικα καταδικάστηκε, αλλά υπάρχουν και οι περιπτώσεις που η δικαιοσύνη τιμωρεί τα σφάλματα των ανθρώπων. Έγιναν σφάλματα, που τα βάζει σε δεύτερη μοίρα το ευαγγέλιο και σου τονίζει ότι " δεν μπορείς να μπεις στην διαδικασία να κρίνεις αυτόν που έκανε το αδίκημα, αλλά να βρεθείς δίπλα του προκειμένου να σταθεί στα πόδια του και να οδηγηθεί στον δρόμο του Θεού". Τα υπόλοιπα ήταν ατυχείς επιλογές από τους ανθρώπους, και σε αυτές τις επιλογές έχει μια ιδιαίτερη συμπόνια ο Θεός και λέει "ήμουν φυλακισμένος" γιατί αισθάνεται αυτήν την συγκλονιστική έννοια της φυλακής.»

«Είναι άνθρωποι που η καχυποψία τους απέναντί μας ίσως τους κρατάει μακριά. Σκοπός μας είναι να τους προσεγγίσουμε σαν αδελφούς μας και να τους καλέσουμε στο κοινό τραπέζι προσευχής και λατρείας»

Τι σημαίνει όμως πρακτικά να συναντηθεί ο χριστιανός με τον -βασανισμένο από

λάθος επιλογές ζωής- φυλακισμένο; Ο π. Εφραίμ μάς παρουσιάζει τον τρόπο προσέγγισης της συντροφιάς των εθελοντών που είναι μαζί του.

«Εδώ και 3 χρόνια, έχουμε δημιουργήσει μια ομάδα και πηγαίνουμε κάθε Σάββατο από τις 11 μέχρι τη 1 στους κρατούμενους τοξικομανείς στον Ελαιώνα Θηβών. Σε αυτήν την κοινότητα που έχει περίπου 50 κρατουμένους υπάρχει ένα πρότυπο, "στεγνό" πρόγραμμα όπου οι άνθρωποι δίνουν την μάχη τους με την ποινή σε ένα περιβάλλον που δεν μοιάζει με φυλακή. Αυτή είναι η αποτοξίνωσή τους. Έχουν δηλαδή την δυνατότητα να εργάζονται, και συχνά να βρίσκονται έξω στην φύση. Δεν βλέπεις μια εικόνα φυλακής με υπόγεια ή ζοφερές απομονώσεις. Εκεί λοιπόν πηγαίνουμε και δουλεύουμε μαζί με αυτά τα παιδιά. Φτιάχνουμε κατασκευές που τις διαθέτουμε σε δικά τους παζάρια για λογαριασμό της κοινότητας των κρατουμένων.

Όλα τα χρήματα συγκεντρώνονται στο κοινό ταμείο της κοινότητας. Τα παιδιά αυτά δραστηριοποιούνται με τις κατασκευές. Κάνουμε δύο ώρες παρέα. Κάποιο Σάββατο μιλούσαμε με ένα παιδί, το οποίο μας είπε με ειλικρίνεια ότι "είσαστε ο έξω κόσμος για εμάς".

Κάθε φορά πηγαίνουμε από 5 άτομα και πιστέψτε με πέφτουν και σε εμάς πολλά τείχη. Όλον αυτόν τον κόσμο που κουβαλάμε, αλλά και την βαρύτητα των λέξεων που κουβαλάμε μέσα μας, όπως ο "πρεζάκιας", ο "χασικλής", το "περιθώριο" κλπ. Σας πληροφορώ είναι πολύ αξιόλογα άτομα και μοναδικά. Γνωρίζουμε άλλωστε ότι αυτοί που μπλέκουν με τις ουσίες είναι τα πολύ ευαίσθητα παιδιά. Με την ευκαιρία θέλω να κάνω μια μικρή υπενθύμιση στους γονείς: χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην διαχείριση των ευαίσθητων παιδιών μας. Πρέπει να το συζητάμε, να το αντιμετωπίζουμε, να ζητάμε βοήθεια. Με αυτά τα παιδιά προσπαθούμε κι εμείς να βρούμε τον εαυτό μας. Σαν ιερείς και σαν άνθρωποι γενικότερα της εκκλησίας έχουμε μία τάση να ζούμε στον "κόσμο μας", δεν έχουμε πρόσβαση σε αυτούς του "άλλου κόσμου"».

«Γι' αυτούς που έχουν ζήσει την τραγωδία κι έχουν εκτεθεί στα μάτια όλων, ο δρόμος για τη μετάνοια και την ταπείνωση είναι πιο γρήγορος»

Αναρωτιόμαστε αν οι εθελοντές της εντολής του Χριστού για τους φυλακισμένους, καταφέρνουν να δουν ή να μαντέψουν την αλλαγή που συντελείται μέσα στη ψυχή των ευαίσθητων και υπό κράτηση παιδιών... Ο π. Εφραίμ, ο άνθρωπος που ηγείται της προσπάθειας, μας απαντά:

«Υπάρχουν παιδιά που έχουν κάνει ένα άλμα. Συνήθως εκτίουν ποινές που με κάποιον τρόπο συνδέονται με τις ουσίες ή το αλκοόλ Από την παιδική ηλικία

ξαφνικά βρεθήκαν στα 25. Έχει χαθεί το ενδιάμεσο. Υπάρχει ένα κενό που το έχει καταλάβει η ουσία και η παραβατικότητα. Γι’ αυτό και πολλά παιδιά μάς εξομολογούνται αναμνήσεις για την παιδική τους ηλικία. Όμως γίνεται αλλαγή. Πχ. την Μεγάλη Παρασκευή βρεθήκαμε να κάνουμε την ακολουθία του Επιταφίου (τον είχαν στολίσει οι κρατούμενοι με δεντρολίβανα) και οι κρατούμενοι ζητούσαν να περάσουν από κάτω, μια πράξη που την κάναμε όλοι από μικροί. Ήταν μια πράξη που τους γυρνούσε πίσω. Το πιο συγκινητικό ήταν όμως το Μεγάλο Σάββατο που είχαν μαζευτεί όλοι στη εκκλησία κρατώντας τα κεριά τους και ψάλλοντας το Χριστός Ανέστη.

Την πρωτοχρονιά που κόβαμε την βασιλόπιτα τους είπα να κάνουν μια ευχή και ένα παιδί λέει “πάτερ παρακάλα τον Θεό την φετινή χρονιά να αρχίσουμε να ζούμε γιατί τώρα απλά υπάρχουμε”.

Αυτοί οι άνθρωποι που έχουν ζήσει ακραίες καταστάσεις δεν κρύβονται, μπορούν να σου πουν όλα τα πράγματα με το όνομά τους. Ακριβώς επειδή έχουν ζήσει την τραγωδία αυτών των καταστάσεων και επειδή έχουν εκτεθεί στα μάτια όλων, ο δρόμος για την μετάνοια και την ταπείνωση είναι πιο γρήγορος για αυτούς».

«Η προκατάληψη σου κλείνει το στόμα και την καρδιά. Αλλά τελικά μας εμπιστεύονται και μας λένε τους φόβους τους»

Απευθύνουμε στον π. Εφραίμ την άποψη ότι οι φυλακισμένοι αργούν να εμπιστευτούν και θα συμφωνήσει μαζί μας:

«Έχουν την ίδια καχυποψία για εμάς όσο έχουμε κι εμείς για αυτούς. Ένα μότο της ομάδας μας είναι ότι δε θέλουμε ποτέ να μάθουμε τι έχει κάνει ο καθένας τους.

Αν μπαίνεις έτσι και βλέπεις μία λευκή κόλλα μπροστά σου, ξεκινάς από την αρχή. Διαφορετικά η προκατάληψη σου κλείνει το στόμα και την καρδιά κι έτσι πολλές φορές δεν μπορείς να επικοινωνήσεις με τους άλλους ανθρώπους.

Πάραυτα ναι, τελικά μας εμπιστεύονται. Και θα μας μιλήσουν τρυφερά και εξομολογητικά. Ζητάνε κομποσχοίνια, σταυρούς για τον λαιμό, μας λένε τους φόβους τους».

Έχουμε την τάση, όσοι ακούμε αυτές τις πονεμένες ιστορίες να ρίχνουμε ευθύνη είτε στην οικογένεια, είτε στον χαρακτήρα, είτε στις συνθήκες της κονωνίας. Ο π. Εφραίμ θ’ απαντήσει διεισδυτικά:

«Δεν μπορούμε να μοιράζουμε δίκιο από δω κι από εκεί. Όλοι έχουν από λίγο.

Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που δεν έχουν κανένα επισκεπτήριο, οπότε είναι και

θέμα απόρριψης. Η οικογένειά τους δεν υπάρχει ή αν υπάρχει είναι μακριά. Συχνά η οικογένεια έχει κουραστεί και απογοητευτεί. Για να πει κάποιος ότι έχει ξεπεράσει τα ναρκωτικά πρέπει να έχουν περάσει 20 χρόνια. Εδώ έχουμε να κάνουμε με πραγματικούς αντιπάλους, όχι με ονειρικούς. Η εργασιοθεραπεία τα βοηθάει πολύ αυτά τα παιδιά και μια γνήσια πνευματική στήριξη. Τους λες ότι πρέπει να έχουν την ευλογία του κόπου. Τα πράγματα που κάνουμε, οι κατασκευές ενισχύουν με τα έσοδα την κοινότητα. Πολλοί από αυτούς είναι η πρώτη φορά που έρχονται αντιμέτωποι με τον κόπο. Είναι σαν να μπαίνουν σε διαδικασία πνευματικής γέννησης».

«Η εξάρτηση είναι ένα καταφύγιο. Καθένας διαλέγει τη δική του!»

Όπως και να έχει η εξάρτηση είναι μια πολύπλοκη όσο και καταστροφική πραγματικότητα. Επιχειρείται μια δίκαιη προσέγγιση από τον συνομιλητή μας:

«Η εξάρτηση είναι ένα καταφύγιο. Ο άνθρωπος δεν δέχεται ότι και ο υπόλοιπος κόσμος έχει προβλήματα, και δυσκολεύεται να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα. Και οι εξαρτήσεις είναι εκεί. Ο καθένας διαλέγει την δική του. Οι ανασφάλειες των ανθρώπων, οι φόβοι, τα ανύπαρκτα ή αρρωστημένα οικογενειακά περιβάλλοντα, το ανικανοποίητο. Μία φορά ρώτησα ένα παιδί πώς έφτασε μέχρι εδώ αφού τα είχε όλα. “Για αυτό” μου απάντησε.

Αυτό που μπορούμε εμείς να κάνουμε είναι να στεκόμαστε δίπλα σε αυτούς τους ανθρώπους και στους γονείς τους και στην επανένταξή τους στην κοινωνία».

Αναρωτιόμαστε αν το κοινωνικό ή οικονομικό περιβάλλον προδικάζει την πορεία των παιδιών που κατέληξαν στις εξαρτήσεις και την φυλακή. Στο ερώτημα αν προέρχονται από συγκεκριμένα κοινωνικά στρώματα οι άνθρωποι της κοινότητας που βοηθούν, παίρνουμε την απάντηση:

«Από όλα. Και ψάχνουμε να βρούμε μια κλωστή που συνδέει τα γεγονότα μεταξύ τους αλλά αυτό που ισχύει για τον έναν δεν ισχύει και για τον άλλον. Μπαίνουν σε μια διαδικασία να ζητήσουν κάτι περισσότερο γιατί αυτό που ζουν δεν τους φτάνει».

Χρειάζεται συνέπεια

Πώς όμως προσλαμβάνουν τα φυλακισμένα και από τις εξαρτήσεις παιδιά την αγάπη που τους δείχνει ένας εθελοντής;

«Θέλει χρόνο να το συνειδητοποιήσουν. Είναι παράξενο στην αρχή για αυτούς να βλέπουν ότι κάποιος ασχολείται μαζί τους, παίζει, διασκεδάζει. Η καχυποψία θέλει

χρόνο να νικηθεί. Θέλει να είσαι συνεπής για να σε σέβονται. Είναι σημαντικό να βλέπουν ότι η ομάδα είναι εκεί κάθε Σάββατο βρέξει χιονίσει, για να της έχουν εμπιστοσύνη.

Δεν ξέρω αν αντιλαμβάνονται στο σύνολο όλα αυτά που θέλουμε να τους περάσουμε αλλά το σημαντικό είναι να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε και ό,τι είναι στο χέρι μας. Γιατί αν το συνδέσουμε με αυτό που εισπράττουμε εμείς από τους άλλους πολλές φορές μπορεί να απογοητευτούμε, ενώ αν το αποσυνδέσουμε και πούμε ότι το κάνουμε επειδή πρέπει και

Σοφία Χατζή/ δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΛΗΘΕΙΑ, 10.10.2019